

PRVOSTEPENI UPRAVNI POSTUPAK- POKRETANJE I ISPITNI POSTUPAK

Prof. dr iur. Marija Kostić

PET FAZA POSTUPKA

OBAVEZNE FAZE

- POKRETANJE POSTUPKA
- POSTUPAK DO DONOŠENJA REŠENJA (ispitni I dokazni postupak)
- POSTUPAK DONOŠENJA REŠENJA

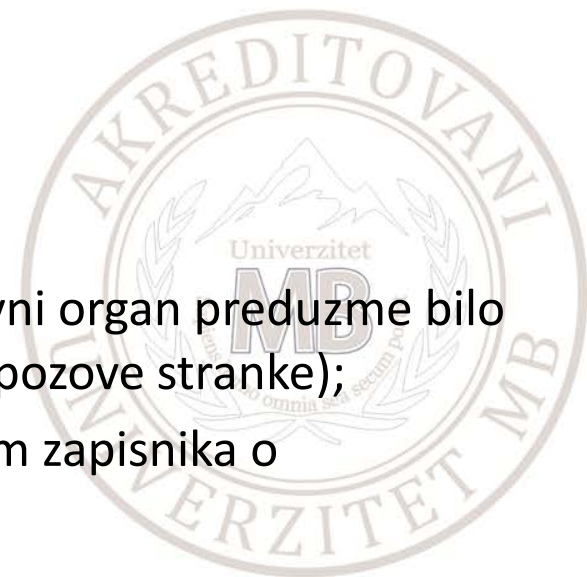
EVENTUALNE FAZE

- DRUGOSTEPENI POSTUPAK (postupak po žalbi)
- POSTUPAK ADMINISTRATIVNOG/ PRINUDNOG IZVRŠENJA

POKRETANJE POSTUPKA

- **Inicijativu** za pokretanje daje ili **službeno lice ili sama stranka**.
- Bez obzira ko je dao inicijativu, u oba ova slučaja sam **postupak pokreće nadležni organ uprave** (načelo oficijelnosti).
- **Pokretanje postupka:**
 - **NEFORMALNO** pokretanje je pravilo: čim upravni organ preduzme bilo koju upravnu radnju u vezi sa postupkom (npr. pozove stranke);
 - **FORMALNO** pokretanje je izuzetak: donošenjem zapisnika o pokretanju.

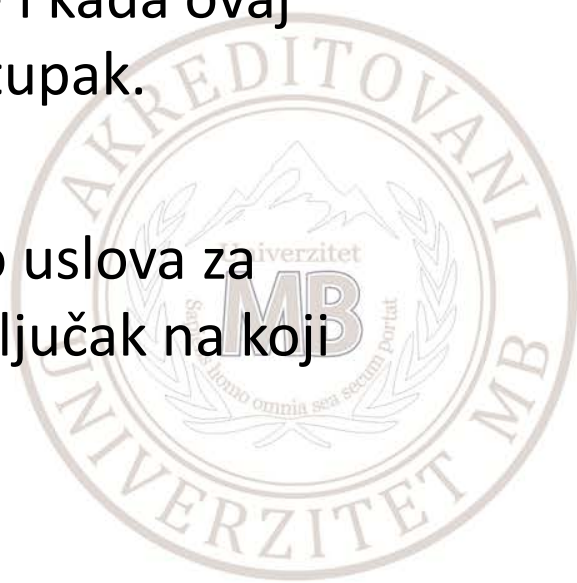
POKRETANJE NA INICIJATIVU SLUŽBENOG LICA

- Postupak se pokreće radi **zaštite javnog interesa** i to:
 - kada je to zakonom propisano, ili
 - na osnovu ocene nadležnog organa uprave.
- Predmet ovako pokrenutog postupka je odlučivanje u vezi sa:
 - **nametanjem neke obaveze stranki ili**
 - **smanjenju, odnosno ukidanju nekog njenog prava.**

POKRETANJE NA INICIJATIVU STRANKE

- **Stranka zahteva ostvarenje nekog prava, smanjenje/ukidanjem obaveze.**
- Zahtev dostavlja nadležnom organu uprave i kada ovaj ustanovi osnovanost zahteva, pokreće postupak.
- Ukoliko organ odluči da ne postoji dovoljno uslova za pokretanje postupka, o tome će doneti zaključak na koji stranka ima pravo žalbe.

POKRETANJE POSTUPKA PREMA VEĆEM BROJU LICA

- Poziv poreskim ili vojnim obveznicima.
- Ovaj postupak se pokreće putem:
 - **JAVNOG SAOPŠTENJA** od strane nadležnog organa,
 - **ISTICANJEM SAOPŠTENJA NA OGLASNOJ TABLI ORGANA**
 - **OBJAVLJIVANJEM U MEDIJIMA.**
- Sam postupak se može voditi:
 - ODVOJENO ZA SVAKU STRANKU: kada se donose odvojeni pojedinačni upravni akti ili
 - JEDAN POSTUPAK ZA SVA LICA: kada se donosi jedan generalni upravni akt, koji sadrži podatke na osnovu kojih su pojedinačna lica postala odrediva.

SPAJANJE POSTUPKA

- Mogućnost a ne pravilo, a sa ciljem postizanja veće **ekonomičnosti postupka**, o kojoj on odlučuje zaključkom (na koji je dato pravo žalbe).
- Do spajanja dolazi u slučaju:
 - **ZAHTEVA VIŠE RAZLIČITIH STRANAKA po istoj stvari ili**
 - **ukoliko je JEDNA STRANKA PODENELA VIŠE ZAHTEVA.**
- I u spojenom postupku svaka stranka ima pravo da pojedinačno preduzima procesne radnje.

DISPOZITIVNE RADNJE STRANKE

- Zakonom propisane mogućnosti kojima stranka može da utiče na pokretanje, tok i okončanje postupka:
 - IZMENA ZAHTEVA
 - ODUSTANAK OD ZAHTEVA
 - PORAVNANJE

SKRAĆENI POSTUPAK

- Upravni postupak u kom je **izostavljenja faza ispitivanja i dokazivanja** pravno relevantnih činjenica i okolnosti neophodnih za donošenje rešenja, te se **odmah prelazi na fazu rešavanja** u datoj upravnoj stvari, dakle fazu donošenja rešenja.
- Sprovodi se kao izuzetak, ako su ispunjeni zakonom određeni uslovi.

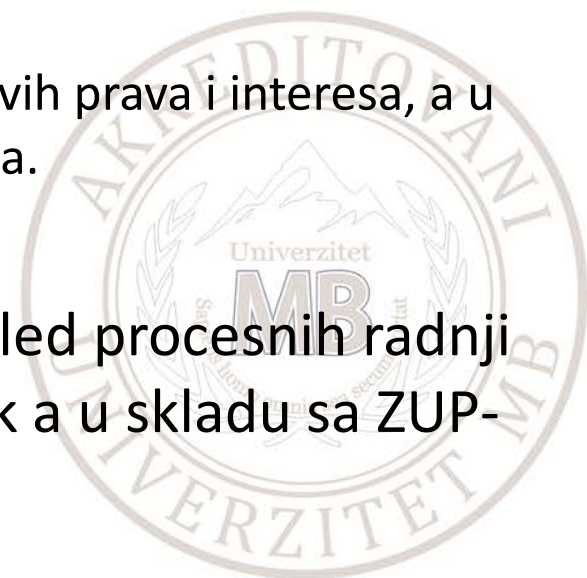
POSTUPAK DO DONOŠENJA REŠENJA

- **ISPITNI POSTUPAK**
- **DOKAZNI POSTUPAK**

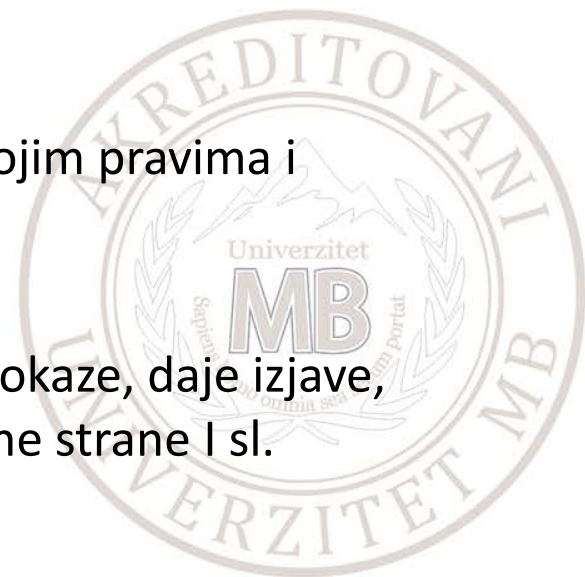
POSEBAN ISPITNI POSTUPAK

- Sprovodi se kao pravilo, u svim slučajevima kada nije propisano da se može sprovesti skraćeni postupak, a radi:
 - **UTVRĐIVANJA ČINJENIČNOG STANJA**: odlučnih činjenica i okolnosti za donošenje rešenja,
 - **SASLUŠANJE STRANAKA** vezano za zaštitu njihovih prava i interesa, a u vezi sa svim odlučnim činjenicama i okolnostima.
- Tok samog ispitnog postupka, vrstu i redosled procesnih radnji određuje nadležni organ koji vodi postupak a u skladu sa ZUP-om.

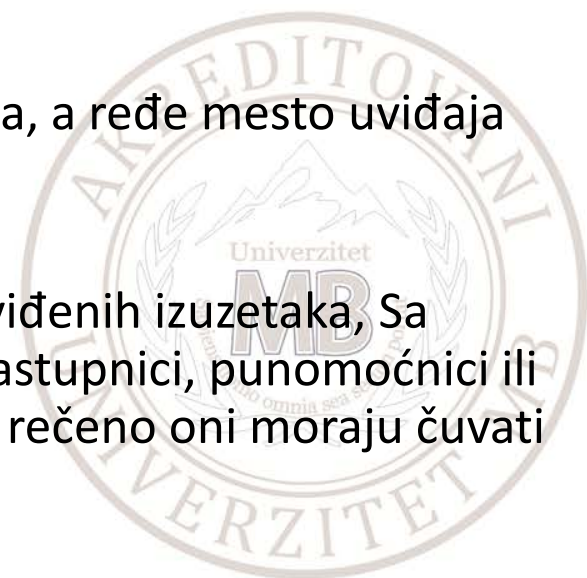
UČEŠĆE STRANKE U ISPITNOM POSTUPKU

- Stranka je aktivna strana u ovoj fazi postupka, pa joj službeno lice mora:
 - PRUŽITI POUKU o pravima i obavezama, kao i posledicama poduzetih procesnih radnji,
 - OMOGUĆITI IZNOŠENJE MIŠLJENJA u vezi sa svojim pravima i zaštićenim interesima,
 - OBEZBEDITI da svoja prava brani, da predlaže dokaze, daje izjave, dopunjava svoje navode, pobija navode suprotne strane I sl.

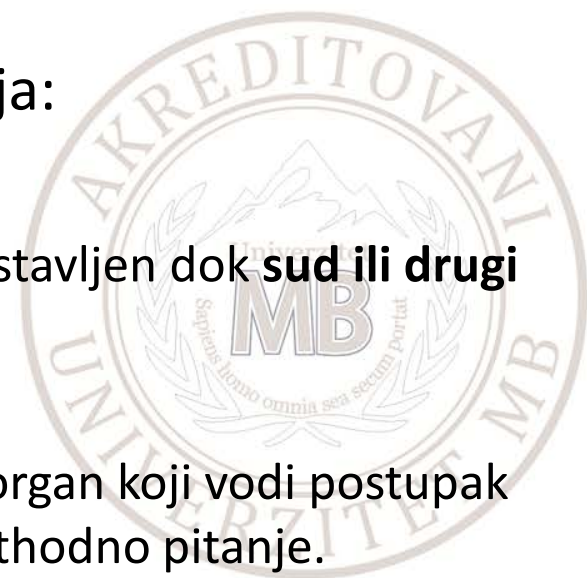
USMENA RASPRAVA

- **NEPOSREDNO I USMENO RAZJAŠNJAVAJU SVE SPORNE ČINJENICE I OKOLNOSTI** u prisustvu svih učesnika upravnog postupka , a sa ciljem zaštite interesa i prava stranaka.
- USMENA RASPRAVA:
 - **OBAVEZNA**: kada u postupku učestvuje dve ili više stranaka sa suprotstavljenim interesima;
 - **FAKULTATIVNA**: u svim ostalim slučajevima.
- **MESTO ODRŽAVANJA**: sedište nadležnog organa, a ređe mesto uviđaja ili drugo mesto.
- Rasprava je **JAVNA**: osim u slučaju zakom predviđenih izuzetaka, Sa rasprave se nikada ne mogu isključiti stranke, zastupnici, punomoćnici ili pomagači, a nakon održane rasprave, sve sto je rečeno oni moraju čuvati kao tajnu.

PRETHODNO (PREJUDICIONO) PITANJE

- **SAMOSTALNO PRAVNO PITANJE**, ZA ČIJE REŠAVANJE JE NADLEŽAN DRUGI ORGAN ILI SUD, A **BEZ ČIJEG PRETHODNOG REŠAVANJA NIJE MOGUĆE REŠITI GLAVNU UPRAVNU STVAR U POGLEDU KOJE SE VODI POSTUPAK.**
- Dva sistema rešavanja prejudicionog pitanja:
 - ✓ **Francuski sistem:** upravni postupak će biti obustavljen dok **sud ili drugi nadležni organ** ne reši prethodno pitanje,
 - ✓ **Austrijsko– nemački sistem:** nadležni upravni organ koji vodi postupak ne zaustavlja tok postupka, već sam rešava prethodno pitanje.

PREJUDICIONO PITANJE U NAŠEM PRAVU

- **Kombinovani metod** u rešavanju prethodnih pitanja.
- **U postupku iniciranom po službenoj dužnosti:** nadležni organ uprave sam (diskreciono) odlučuje da li će stvar poveriti na rešavanje stvarno nadležnom sudu/organu ili ga sam rešiti.
- **U postupku iniciranom od strane stranke:** iako je službeno lice odlučilo da prejudiciono pitanje uputi na rešavanja stvarno nadležnom sudu/organu, sam zahtev za tim ipak mora podneti stranka, ili će nadležni organ sam rešiti prethodno pitanje.